UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

28 päivänä kesäkuuta 2012*

Poliisiyhteistyö ja oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa — Puitepäätös 2002/584/YOS — Eurooppalainen pidätysmääräys ja jäsenvaltioiden väliset luovuttamismenettelyt — Vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen täytäntöönpanoa varten annettu eurooppalainen pidätysmääräys — 28 artikla — Edelleen luovuttaminen — Eurooppalaisten pidätysmääräysten ketju — Samasta henkilöstä annetun kolmannen eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpano — Täytäntöönpanojäsenvaltion käsite — Suostumus luovuttamiseen — Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely

Asiassa C-192/12 PPU,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka korkein oikeus (Suomi) on esittänyt 24.4.2012 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen samana päivänä, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa, joka koskee sellaisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa, jonka kohteena on

Melvin West,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. N. Cunha Rodrigues sekä tuomarit U. Lõhmus, A. Rosas, A. Arabadjiev (esittelevä tuomari) ja C. G. Fernlund,

julkisasiamies: P. Cruz Villalón,

kirjaaja: hallintovirkamies C. Strömholm,

ottaen huomioon kansallisen tuomioistuimen 24.4.2012 esittämän pyynnön, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen samana päivänä ja jossa pyydetään ennakkoratkaisupyynnön käsittelemistä kiireellisessä menettelyssä unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 104 b artiklan mukaisesti,

ottaen huomioon toisen jaoston 3.5.2012 tekemän päätöksen, jolla mainittu pyyntö hyväksyttiin,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 4.6.2012 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Melvin West, edustajanaan asianajaja R. Sorsa,

— virallinen syyttäjä, kihlakunnansyyttäjä M. Mäkelä,

— Suomen hallitus, asiamiehenään J. Heliskoski,

* Oikeudenkäyntikieli: suomi.

— Ranskan hallitus, asiamiehinään G. de Bergues, J.-S. Pilczer, N. Rouam ja B. Beaupère-Manokha,

— Unkarin hallitus, asiamiehenään Z. Fehér Miklós,

— Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään J. Beeko,

— Euroopan komissio, asiamiehinään W. Bogensberger ja I. Koskinen,

kuultuaan julkisasiamiestä,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS (EYVL L 190, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 26.2.2009 tehdyllä neuvoston puitepäätöksellä 2009/299/YOS (EUVL L 81, s. 24; jäljempänä puitepäätös), 28 artiklan 2 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, joka koskee sellaisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa Suomessa, jonka tribunal de grande instance de Paris (Ranska) antoi 31.8.2007 Melvin Westistä, joka on Yhdistyneen kuningaskunnan kansalainen ja asuu siellä vakinaisesti, hänelle vanhojen ja harvinaisten karttojen varkaudesta tuomitun kolmen vuoden pituisen vankeusrangaistuksen täytäntöön panemiseksi.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Amsterdamin sopimuksen voimaantulopäivästä annetun ilmoituksen, joka julkaistiin Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä 1.5.1999 (EYVL L 114, s. 56), mukaan Suomen tasavalta on antanut EU 35 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun julistuksen, jolla se on hyväksynyt unionin tuomioistuimen toimivallan antaa ennakkoratkaisuja EU 35 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaisesti.

4 EUT-sopimuksen liitteenä olevan siirtymämääräyksistä tehdyn pöytäkirjan N:o 36 10 artiklan 1 kohdan mukaan EU-sopimuksen VI osaston, sellaisena kuin se oli ennen Lissabonin sopimusta, mukainen unionin tuomioistuimen toimivalta säilyy ennallaan sellaisten unionin säädösten osalta, jotka on hyväksytty ennen Lissabonin sopimuksen voimaantuloa, myös silloin, kun se on hyväksytty EU 35 artiklan 2 kohdan nojalla.

5 Puitepäätöksen johdanto-osan 1, 5–7 ja 10 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(1) Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmien ja erityisesti niiden 35 kohdan mukaan jäsenvaltioiden olisi luovuttava muodollisesta rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevasta menettelystä tuomion täytäntöönpanoa pakoilevien, lopullisen tuomion saaneiden henkilöiden osalta ja olisi nopeutettava rikoksesta epäiltyjen henkilöiden luovuttamista koskevia menettelyjä.

– –

(5) Unionille asetettu tavoite tulla vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaksi alueeksi johtaa EU:n jäsenvaltioiden välisen, rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen poistamiseen ja sen korvaamiseen oikeusviranomaisten välisillä luovuttamisjärjestelyillä. Lisäksi uusien ja

yksinkertaisempien järjestelyjen käyttöönotto rikoksesta tuomittujen tai epäiltyjen henkilöiden luovuttamiseksi tuomioiden täytäntöönpanoa ja syytteeseen asettamista varten rikosasioissa tekee mahdolliseksi poistaa nykyiset monimutkaiset ja aikaa vievät luovuttamismenettelyt. Vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvalla alueella on aiheellista korvata jäsenvaltioiden tähänastiset perinteiset yhteistyösuhteet rikosoikeudellisten päätösten, sekä ennen tuomiota annettujen että lopullisten, vapaan liikkuvuuden järjestelmällä.

(6) Tässä puitepäätöksessä säädetty eurooppalainen pidätysmääräys on vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen, jota Eurooppa-neuvosto on luonnehtinut unionin oikeudellisen yhteistyön kulmakiveksi, ensimmäinen konkreettinen sovellus rikoslainsäädännön alalla.

(7) Koska tavoitteena olevaa, rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta 13 päivänä joulukuuta 1957 tehtyyn eurooppalaiseen yleissopimukseen perustuvan monenvälisen luovuttamisjärjestelmän korvaamista ei voida riittävällä tavalla saavuttaa jäsenvaltioiden yksipuolisin toimin, vaan se voidaan toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla, neuvosto voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklassa tarkoitetun ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Kyseisessä artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä puitepäätöksessä ei ylitetä sitä, mikä on tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen.

– –

(10) Eurooppalaista pidätysmääräystä koskevat järjestelyt perustuvat jäsenvaltioiden väliseen vankkaan luottamukseen. – –”

6 Puitepäätöksen 1 artiklan 1 ja 2 kohdassa määritellään eurooppalainen pidätysmääräys ja velvollisuus panna se täytäntöön seuraavasti:

”1. Eurooppalaisella pidätysmääräyksellä tarkoitetaan oikeudellista päätöstä, jonka jäsenvaltio on antanut etsityn henkilön kiinni ottamiseksi ja luovuttamiseksi toisen jäsenvaltion toimesta syytetoimenpiteitä tai vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöön panemista varten.

2. Jäsenvaltiot panevat eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöön vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen perusteella ja tämän puitepäätöksen määräysten mukaisesti.”

7 Puitepäätöksen 3 artiklassa luetellaan ”eurooppalaisen pidätysmääräyksen ehdottomat kieltäytymisperusteet”.

8 Puitepäätöksen 4 artiklassa, jonka otsikko on ”Eurooppalaisen pidätysmääräyksen harkinnanvaraiset kieltäytymisperusteet”, esitetään nämä perusteet ja säädetään tältä osin seuraavaa:

”Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi kieltäytyä panemasta eurooppalaista pidätysmääräystä täytäntöön:

– –

6) jos eurooppalainen pidätysmääräys on annettu vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanoa varten, kun etsitty henkilö oleskelee täytäntöönpanosta vastaavassa jäsenvaltiossa, on sen kansalainen tai asuu siellä vakinaisesti, ja tämä valtio sitoutuu panemaan tämän rangaistuksen tai toimenpiteen itse täytäntöön kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti.”

9 Puitepäätöksen 5 artiklassa, jonka otsikko on ”Erityistapauksissa annettavat pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion takuut”, säädetään seuraavaa:

”Sille, että täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen panee täytäntöön eurooppalaisen pidätysmääräyksen, voidaan asettaa täytäntöönpanojäsenvaltion lainsäädännössä jokin seuraavista ehdoista:

– –

3) jos henkilö, josta eurooppalainen pidätysmääräys on annettu syytteen nostamista varten, on täytäntöönpanojäsenvaltion kansalainen tai siellä vakinaisesti asuva, luovuttamisen ehdoksi voidaan asettaa se, että henkilö, kun häntä on kuultu, palautetaan täytäntöönpanojäsenvaltioon suorittamaan pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa määrätty vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide.”

10 Puitepäätöksen 15 artiklan, jonka otsikko on ”Luovuttamispäätös”, 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen katsoo, että pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion toimittamat tiedot eivät riitä, jotta se voisi tehdä päätöksen luovuttamisesta, se pyytää toimittamaan kiireellisesti erityisesti 3–5 ja 8 artiklan osalta tarvittavat lisätiedot ja voi asettaa tietojen saamiselle määräajan ottaen huomioon tarpeen noudattaa 17 artiklassa vahvistettua määräaikaa.”

11 Puitepäätöksen 27 artiklassa säädetään otsikon ”Mahdollinen syytteeseenpano muista rikoksista” alla seuraavaa:

”1. Kukin jäsenvaltio voi ilmoittaa Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristölle siitä, että sen suostumus syytteeseenpanoa, tuomitsemista tai säilöön ottamista varten vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanemiseksi ennen kyseistä luovuttamista tehdystä, muusta kuin luovuttamisen perusteena olleesta rikoksesta katsotaan annetuksi muiden samanlaisen ilmoituksen antaneiden jäsenvaltioiden osalta, mikäli täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen ei jossain erityistapauksessa päätä luovuttamisesta tekemässään päätöksessä toisin.

2. Lukuun ottamatta 1 ja 3 kohdassa tarkoitettuja tapauksia, luovutettua henkilöä ei saa syyttää, tuomita tai muuten riistää häneltä vapautta ennen kyseistä luovuttamista tehdystä muusta kuin luovuttamisen perusteena olleesta rikoksesta.

3. Edellä olevaa 2 kohtaa ei sovelleta seuraavissa tapauksissa:

a) jos henkilö, jolla on ollut tilaisuus poistua sen jäsenvaltion alueelta, johon hänet on luovutettu, ei ole poistunut sieltä 45 päivän kuluessa lopullisesta vapauttamisestaan tai on palannut alueelle sieltä poistuttuaan;

b) rikoksesta ei voi seurata vapaudenmenetystä käsittävää rangaistusta tai turvaamistoimenpidettä;

c) rikosoikeudenkäynti ei johda henkilön henkilökohtaisen vapauden rajoitusta koskevaan toimenpiteeseen;

d) henkilö joutuu muun kuin vapaudenriiston käsittävän rangaistuksen tai toimenpiteen kohteeksi, mukaan lukien taloudellinen rangaistus tai sellaisen sijasta määrätty toimenpide, vaikka se voisikin rajoittaa hänen henkilökohtaista vapauttaan;

e) henkilö on suostunut luovuttamiseensa sekä mahdollisesti luopunut vetoamasta erityissääntöön 13 artiklan mukaisesti;

f) henkilö on luovuttamisensa jälkeen nimenomaisesti luopunut vetoamasta erityissääntöön tiettyjen luovuttamista edeltäneiden tekojen osalta. Luopumisilmoitus annetaan pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion toimivaltaisille oikeusviranomaisille ja se kirjataan tämän valtion kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Luopumisilmoitus annetaan tavalla, josta ilmenee kyseisen henkilön antaneen sen vapaaehtoisesti ja täysin tietoisena seurauksista, joita tästä aiheutuu. Tätä varten henkilöllä on oikeus käyttää oikeudellista avustajaa;

g) henkilön luovuttanut täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen antaa suostumuksensa 4 kohdan mukaisesti.

4. Suostumusta on pyydettävä täytäntöönpanosta vastaavalta oikeusviranomaiselta liittäen pyyntöön 8 artiklan 1 kohdassa mainitut tiedot ja käännös 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Suostumus annetaan, jos rikoksesta, jonka perusteella sitä pyydetään, voitaisiin luovuttaa tämän puitepäätöksen määräysten nojalla. Suostumus on evättävä 3 artiklassa mainituilla perusteilla ja muuten se voidaan evätä ainoastaan 4 artiklassa mainituilla perusteilla. Päätös on tehtävä viimeistään 30 päivän kuluttua pyynnön vastaanottamisesta.

Edellä 5 artiklassa mainituissa tilanteissa on pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion annettava kyseisessä artiklassa säädetyt takuut.”

12 Puitepäätöksen 28 artiklan, jonka otsikko on ”Pidätysmääräyksen mukainen luovuttaminen ja luovuttaminen edelleen kolmanteen maahan”, sanamuoto on seuraava:

”1. Kukin jäsenvaltio voi ilmoittaa Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristölle siitä, että sen suostumus henkilön luovuttamiseen muuhun jäsenvaltioon kuin täytäntöönpanojäsenvaltioon ennen kyseistä luovuttamista tehtyyn rikokseen perustuvan eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla katsotaan annetuksi muiden samanlaisen ilmoituksen antaneiden jäsenvaltioiden osalta, mikäli täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen ei jossain erityistapauksessa päätä luovuttamispäätöksessään toisin.

2. Joka tapauksessa henkilö, joka on luovutettu eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla pidätysmääräyksen antaneeseen jäsenvaltioon, voidaan ilman täytäntöönpanojäsenvaltion suostumusta luovuttaa muuhun jäsenvaltioon kuin täytäntöönpanojäsenvaltioon ennen kyseistä luovuttamista tehtyyn rikokseen perustuvan eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla seuraavissa tapauksissa:

a) etsitty henkilö, jolla on ollut tilaisuus poistua sen jäsenvaltion alueelta, johon hänet on luovutettu, ei ole poistunut sieltä 45 päivän kuluessa lopullisesta vapauttamisestaan tai on palannut alueelle sieltä poistuttuaan;

b) etsitty henkilö antaa suostumuksensa luovuttamiseen muuhun jäsenvaltioon kuin eurooppalaisen pidätysmääräyksen mukaiseen täytäntöönpanojäsenvaltioon. Suostumus annetaan pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion toimivaltaisille oikeusviranomaisille ja se kirjataan tämän valtion kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Suostumus annetaan tavalla, josta ilmenee kyseisen henkilön antaneen sen vapaaehtoisesti ja täysin tietoisena seurauksista, joita tästä aiheutuu. Tätä varten etsityllä henkilöllä on oikeus käyttää oikeudellista avustajaa;

c) erityissääntö ei koske etsittyä henkilöä 27 artiklan 3 kohdan a, e, f ja g alakohdan mukaisesti.

3. Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen antaa suostumuksensa toiseen jäsenvaltioon luovuttamiselle seuraavien määräysten mukaisesti:

a) suostumusta koskeva pyyntö on toimitettava 9 artiklan mukaisesti liittäen pyyntöön 8 artiklan 1 kohdassa mainitut tiedot ja käännös 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti;

b) suostumus annetaan, jos rikoksesta, jonka perusteella sitä pyydetään, voitaisiin luovuttaa tämän puitepäätöksen määräysten nojalla;

c) päätös on tehtävä viimeistään 30 päivän kuluttua pyynnön vastaanottamisesta;

d) suostumus on evättävä 3 artiklassa mainituilla perusteilla ja muuten se voidaan evätä ainoastaan 4 artiklassa mainituilla perusteilla.

Edellä 5 artiklassa mainituissa tilanteissa pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion on annettava kyseisessä artiklassa säädetyt takuut.

4. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla luovutettua henkilöä ei saa luovuttaa kolmanteen valtioon ilman luovuttaneen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen suostumusta. Suostumus annetaan sitä jäsenvaltiota, josta pyydetty henkilö on luovutettu, sitovien yleissopimusten ja sen kansallisen lainsäädännön mukaisesti.”

13 Puitepäätöksen 32 artiklassa, jonka otsikko on ”Siirtymämääräys”, säädetään seuraavaa:

”Ennen 1 päivää tammikuuta 2004 vastaanotettuihin rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskeviin pyyntöihin sovelletaan edelleen rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevia voimassa olevia säädöksiä. Pyyntöihin, jotka on otettu vastaan kyseisestä päivämäärästä alkaen, sovelletaan jäsenvaltioiden tämän puitepäätöksen mukaisesti vahvistamia sääntöjä. Kun neuvosto tekee tämän puitepäätöksen, jäsenvaltio voi kuitenkin antaa lausuman, jossa se ilmoittaa täytäntöönpanosta vastaavana jäsenvaltiona jatkavansa ilmoittamaansa päivämäärää ennen tehtyihin tekoihin liittyvien pyyntöjen käsittelemistä ennen 1 päivää tammikuuta 2004 sovellettavan, rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan järjestelmän mukaisesti. Kyseinen päivämäärä ei voi olla myöhäisempi kuin 7 päivä elokuuta 2002. Kyseinen lausuma julkaistaan [Euroopan yhteisöjen] virallisessa lehdessä. Se voidaan peruuttaa milloin tahansa.”

Suomen oikeus

14 Rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen tasavallan ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain (30.12.2003/1286) 61 §:n mukaan jäsenvaltiosta Suomeen luovutettua henkilöä ei saa luovuttaa edelleen toiseen jäsenvaltioon paitsi muun muassa tilanteessa, jossa hänet luovuttanut jäsenvaltio antaa suostumuksensa kiellosta poikkeamiseen.

15 Lain 62 §:ssä, luettuna yhdessä sen 61 §:n kanssa, säädetään, että jos jäsenvaltio pyytää toisesta jäsenvaltiosta Suomeen jo luovutetun henkilön edelleen luovuttamista ja luovutettu henkilö vastustaa tätä edelleen luovuttamista, toimivaltainen syyttäjä pyytää suostumusta edelleen luovuttamiseen siltä jäsenvaltiolta, josta henkilö on luovutettu Suomeen.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

Asian tausta

16 Melvin Westistä on annettu kolme peräkkäistä eurooppalaista pidätysmääräystä.

17 Ensimmäisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen antoivat 14.3.2005 Ranskan oikeusviranomaiset Westin asettamiseksi syytteeseen 26.10.1999 ja 5.9.2000 tehdyistä varkauksista, joiden kohteena olivat Ranskan kansalliskirjastossa säilytettävät vanhat ja harvinaiset kartat. Pidätysmääräys oli alun perin levitetty Schengenin tietojärjestelmän (SIS) ja Interpolin kautta, ja sitten se toimitettiin Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisille viranomaisille, koska West oli tuolloin

vankeudessa kyseisessä jäsenvaltiossa. Koska Westin luovutus kyseisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen mukaisesti ei ollut toteutunut, tribunal de grande instance de Paris tuomitsi hänet 15.2.2007 poissa olevana kolmen vuoden vankeusrangaistukseen. Näin ollen Ranskan oikeusviranomaiset antoivat 31.8.2007 tämän vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa varten uuden eurooppalaisen pidätysmääräyksen, joka levitettiin SIS:n ja Interpolin kautta.

18 Toisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen antoivat 9.12.2009 Suomen oikeusviranomaiset pannakseen täytäntöön Westille hänen 22.–26.2.2001 Helsingin yliopiston (Suomi) kirjastossa tekemistään varkauksista määrätyn vankeusrangaistuksen, jonka Helsingin hovioikeus oli pysyttänyt muutoksenhaun johdosta 31.5.2002 antamallaan tuomiolla.

19 Kolmannen eurooppalaisen pidätysmääräyksen antoivat 1.4.2010 Unkarin oikeusviranomaiset Westiä koskevaa rikosoikeudellista menettelyä varten; Westiä syytettiin siitä, että hän oli 16.–18.8.2000 Széchenyin (Unkari) kansalliskirjastossa turmellut useita 1600-luvulta peräisin olevia arvokkaita kartastoja siten, että hän oli poistanut niistä kahdeksan karttalehteä anastaakseen ne itselleen.

Westiä koskevat luovuttamismenettelyt

20 Yhdistyneen kuningaskunnan oikeusviranomaiset luovuttivat Unkarin oikeusviranomaisten antaman eurooppalaisen pidätysmääräyksen mukaisesti Westin Unkariin ajankohtana, joka ei käy ilmi unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta. Luovutukselle ei ollut asetettu mitään ehtoja. Budai Központi kerületi bíróság (Budan keskustan alioikeus, Unkari) tuomitsi Westin syytteen mukaisesti varkauksista 16 kuukauden vankeusrangaistukseen. Todettuaan, että Westin luovuttamisen edellytykset täyttyivät sekä Suomen oikeusviranomaisten esittämän pidätysmääräyksen että Ranskan oikeusviranomaisten esittämän pidätysmääräyksen nojalla, Fővárosi Bíróság (Budapestin tuomioistuin) teki 27.1.2011 päätöksen, jossa se määräsi Westin luovuttamisesta Suomen tasavaltaan. Mainitusta asiakirja-aineistosta käy ilmi, että Yhdistyneen kuningaskunnan oikeusviranomainen antoi suostumuksensa tähän luovuttamiseen asettamatta suostumukselleen mitään ehtoja.

21 Unkari luovutti Westin 15.9.2011 Suomen tasavaltaan Suomen oikeusviranomaisten sen vankeusrangaistuksen täytäntöön panemiseksi antaman eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla, johon Helsingin hovioikeus oli hänet tuominnut. Vankeusrangaistuksesta oli suorittamatta 17 kuukautta. Westin oli määrä vapautua 29.4.2012. Unkarin hallinto- ja oikeusministeriö ilmoitti Suomen viralliselle syyttäjälle 25.1.2012 päivätyllä kirjeellään Fővárosi Bíróságin 27.1.2011 tekemästä päätöksestä. Kirjeessä todettiin, että kyseinen tuomioistuin oli päättänyt, että ”kun menettely Suomessa on päättynyt, asianomainen on luovutettava Ranskan viranomaisille”.

22 Virallinen syyttäjä vaati 9.2.2012 Helsingin käräjäoikeuteen toimittamassaan hakemuksessa, että West luovutetaan Ranskan tasavaltaan Ranskan oikeusviranomaisten 31.8.2007 antaman eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteella, ja ilmoitti, että Unkari oli antanut suostumuksensa tähän luovuttamiseen. Unionin tuomioistuimessa pidetyssä istunnossa esitetyistä huomautuksista ilmenee, että virallinen syyttäjä oli myös pyrkinyt keskusrikospoliisin kautta selvittämään, oliko Yhdistynyt kuningaskunta antanut suostumuksensa tähän luovuttamiseen. Viimeksi mainitun jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset olivat vastanneet, että Suomen viranomaisten oli ratkaistava kysymys Westin luovuttamisesta Ranskan tasavaltaan. Yhdistynyt kuningaskunta puolestaan totesi unionin tuomioistuimen esittämiin kirjallisiin kysymyksiin antamissaan vastauksissa tältä osin, että Suomen tasavalta oli pyytänyt sen suostumusta Westin luovuttamiseen Ranskan tasavaltaan mutta että se ei ollut antanut tätä suostumusta.

23 Helsingin käräjäoikeus suostui 17.2.2012 antamallaan päätöksellä Westin luovuttamiseen Ranskan tasavaltaan. West valitti tästä päätöksestä korkeimpaan oikeuteen. Hän vastusti luovuttamista sillä perusteella, että Yhdistynyt kuningaskunta ei ole antanut suostumustaan tähän kolmanteen luovuttamiseen. Virallinen syyttäjä sitä vastoin katsoo, että luovuttamiseen tarvitaan vain Unkarin suostumus, koska Unkari on se jäsenvaltio, josta West on tosiasiallisesti luovutettu Suomeen.

Ennakkoratkaisupyyntö

24 Korkein oikeus toteaa ennakkoratkaisupyynnössään, että sen on ratkaistava, edellyttääkö Ranskan oikeusviranomaisten pyytämä luovuttaminen puitepäätöksen mukaisesti muun jäsenvaltion kuin Unkarin suostumusta. Käsiteltävässä asiassa ei ole selvitetty eikä väitettykään, että Yhdistynyt kuningaskunta olisi antanut suostumuksensa Westin luovuttamiseen Ranskan tasavaltaan. Unkari sitä vastoin on antanut tätä koskevan suostumuksen.

25 Korkeimman oikeuden mukaan vaatimus puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohdan mukaisesta täytäntöönpanojäsenvaltion suostumuksesta ei ratkea kansallisen oikeuden perusteella. Puitepäätöksellä perustetun järjestelmän toimivuus edellyttää tämän osalta yhdenmukaista tulkintaa.

26 Korkein oikeus toteaa, että puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa vahvistetut edellytykset eivät täyty käsiteltävässä asiassa. Saman artiklan 2 kohdan c alakohta sen sijaan saattaisi olla merkityksellinen. Kyseisen säännöksen, jossa viitataan puitepäätöksen 27 artiklan 3 kohdan g alakohtaan, mukaan täytäntöönpanojäsenvaltion erillinen suostumus edelleen luovuttamiseen ei ole tarpeen, jos ”henkilön luovuttanut täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen” antaa suostumuksen uuteen syyte- tai rangaistustoimenpiteeseen. Korkeimman oikeuden mukaan on kuitenkin tulkinnanvaraista, tarkoitetaanko ”henkilön luovuttaneella täytäntöönpanosta vastaavalla oikeusviranomaisella” juuri sen saman jäsenvaltion viranomaista, josta 28 artiklan 2 kohdan alussa käytetään ilmaisua ”täytäntöönpanojäsenvaltio”.

27 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin katsoo, että puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohdan sanamuoto näyttäisi viittaavan siihen, että täytäntöönpanojäsenvaltiona, jonka suostumus on tarpeen, olisi pidettävä vain sitä jäsenvaltiota, joka on viimeksi luovuttanut henkilön siihen jäsenvaltioon, jolle uusi ajankohtainen pidätysmääräys on esitetty. Tätä tulkintaa tukee sen mukaan puitepäätöksen yleinen tavoite, jonka mukaan luovutusmenettelyn tulisi edellyttää mahdollisimman vähäisiä tarkistuksia. Tämä tulkinta sopii ongelmitta tilanteeseen, jossa on kyse kolmen jäsenvaltion välillä toteutettavista luovutuksista, mutta tilanne ei ole tällainen silloin, kun luovuttaminen koskee neljää jäsenvaltiota. Käsiteltävässä asiassa esiin tulee kysymys siitä, onko Yhdistynyt kuningaskunta säilyttänyt suostumusta koskevan toimivaltansa senkin jälkeen, kun West on luovutettu Unkarista Suomen tasavaltaan.

28 Korkeimman oikeuden mukaan on kysyttävä, mitä tarkoitusta suostumuksella tavoitellaan. Merkitystä voi tältä osin olla puitepäätöksen 4 artiklassa ilmaistuilla eurooppalaisen pidätysmääräyksen harkinnanvaraisilla kieltäytymisperusteilla. Lisäksi puitepäätöksen 5 artiklan mukaan kansallisessa lainsäädännössä saadaan säätää eräistä täytäntöönpanojäsenvaltion kansalaisia ja muita täytäntöönpanojäsenvaltiossa vakinaisesti asuvia henkilöitä koskevista luovutusehdoista.

29 Korkein oikeus katsoo, että näiden säännösten taustalla olevat näkökohdat puhuvat puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohdan sellaisen tulkinnan puolesta, ettei täytäntöönpanosta alun perin vastanneen jäsenvaltion asema voi heikentyä sen johdosta, että se on jonkin rikoksen johdosta antanut suostumuksensa henkilön edelleen luovuttamiseen. Edelleen luovuttaminen ei tällöin johtaisi siihen, että toimi- ja harkintavalta siirtyisi sille jäsenvaltiolle, joka sattuisi olemaan samaa henkilöä koskevan luovutusketjun viimeinen luovuttaja. Edelleen luovuttajana toimineen jäsenvaltion ainoa liittymä etsittyyn henkilöön on vain se rikosasia, jonka käsittely ja täytäntöönpano on jo saatettu päätökseen ennen kuin henkilö on luovutettu toiseen jäsenvaltioon.

30 Tässä tilanteessa korkein oikeus päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Tarkoitetaanko täytäntöönpanojäsenvaltiolla puitepäätöksen 28(2) artiklaa sovellettaessa sitä jäsenvaltiota, josta henkilö on alun perin luovutettu eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteella toiseen jäsenvaltioon vai tätä toista jäsenvaltiota, josta henkilö on luovutettu kolmanteen jäsenvaltioon, jota nyt pyydetään luovuttamaan henkilö edelleen neljänteen jäsenvaltioon? Vai tarvitaanko suostumus mahdollisesti molemmilta jäsenvaltioilta?”

31 Korkein oikeus määräsi niin ikään 24.4.2012 antamallaan erillisellä päätöksellä, että West on pidettävä säilössä.

Kiireellinen menettely

32 Korkein oikeus pyysi 24.4.2012 tekemällään erillisellä pyynnöllä, joka toimitettiin unionin tuomioistuimen kirjaamoon samana päivänä, tämän ennakkoratkaisupyynnön käsittelemistä kiireellisessä menettelyssä Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 a artiklan ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 104 c artiklan mukaisesti.

33 Korkein oikeus perusteli pyynnön toteamalla, että Ranskan oikeusviranomaisten antaman eurooppalaisen pidätysmääräyksen johdosta Westin Suomessa täytäntöön pantavaa vankeutta, jonka oli lähtökohtaisesti määrä päättyä 29.4.2012, oli jatkettu säilössäpidolla. Koska Westiin kohdistuu vapaudenmenetys, asian käsitteleminen kiireellisessä menettelyssä on ehdottoman välttämätöntä hänen oikeusturvansa, johon hänellä on oikeus vedota, kannalta.

34 Unionin tuomioistuimen toinen jaosto hyväksyi nämä perustelut ja päätti esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan 3.5.2012 hyväksyä kansallisen tuomioistuimen pyynnön ennakkoratkaisupyynnön käsittelemisestä kiireellisessä menettelyssä.

Ennakkoratkaisupyynnön tarkastelu

35 On ensiksi palautettava mieleen, että – kuten edeltä 3 ja 4 kohdasta käy ilmi – unionin tuomioistuin on tässä asiassa toimivaltainen lausumaan puitepäätöksen tulkinnasta siirtymämääräyksistä tehdyn pöytäkirjan N:o 36 10 artiklan 1 kohdan mukaisesti. On lisäksi täsmennettävä, että kyseisen puitepäätöksen 32 artiklan mukaan päätöstä sovelletaan sellaisia tekoja koskeviin luovuttamispyyntöihin, jotka on tehty, kuten pääasiassa, ennen 1.1.2004, sillä edellytyksellä, että täytäntöönpanojäsenvaltio ei ole antanut lausumaa, jossa se ilmoittaa jatkavansa näiden pyyntöjen käsittelemistä ennen kyseistä päivää sovellettavan, rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan järjestelmän mukaisesti. On selvää, etteivät Yhdistynyt kuningaskunta eikä Unkari, jotka molemmat ovat jo panneet täytäntöön Westiä koskevan eurooppalaisen pidätysmääräyksen, eikä Suomen tasavalta, jota pääasiassa pyydetään panemaan täytäntöön Westiä koskeva eurooppalainen pidätysmääräys, ole antaneet tällaista lausumaa.

36 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään, onko puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että kun henkilö on luovutettu useammin kuin kerran jäsenvaltiosta toiseen peräkkäisten eurooppalaisten pidätysmääräysten nojalla, tämän henkilön luovuttaminen edelleen muuhun kuin hänet viimeksi luovuttaneeseen jäsenvaltioon edellyttää hänet alun perin luovuttaneen jäsenvaltion suostumusta, vai siten, että se edellyttää hänet viimeksi luovuttaneen jäsenvaltion suostumusta, vai siten, että se edellyttää kunkin hänet luovuttaneen jäsenvaltion suostumusta.

37 Kyseessä oleva tilanne koskee Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaista ja siellä vakinaisesti asuvaa Westiä, jonka kyseisen jäsenvaltion (jäljempänä ensimmäinen täytäntöönpanojäsenvaltio) oikeusviranomaiset luovuttivat Unkariin Unkarin oikeusviranomaisten syytteeseen asettamista varten antaman eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla, minkä jälkeen Unkari (jäljempänä toinen täytäntöönpanojäsenvaltio) luovutti hänet Suomen tasavaltaan Suomen oikeusviranomaisten vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa varten antaman eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla, ja jota nyt koskee menettely hänen luovuttamisekseen viimeksi mainitusta jäsenvaltiosta (jäljempänä kolmas täytäntöönpanojäsenvaltio) Ranskan tasavaltaan sellaisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla, jonka Ranskan oikeusviranomaiset antoivat ennen ensimmäistä luovutusta tehdyistä rikoksista hänen poissa ollessaan määrätyn vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa varten.

38 Toinen täytäntöönpanojäsenvaltio on antanut suostumuksensa siihen, että kolmas täytäntöönpanojäsenvaltio luovuttaa Westin Ranskan tasavaltaan. Asiakirja-aineistosta ei sen sijaan käy ilmi, kuten edeltä 22 kohdasta ilmenee, onko ensimmäinen täytäntöönpanojäsenvaltio itse antanut tällaisen suostumuksen.

39 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin pohtii tässä tilanteessa, edellyttääkö se, että kolmas täytäntöönpanojäsenvaltio luovuttaa Westin Ranskan tasavaltaan, toisen täytäntöönpanojäsenvaltion jo antaman suostumuksen lisäksi ensimmäisen täytäntöönpanojäsenvaltion suostumuksen hankkimista vai onko riittävää, että suostumus saadaan jommaltakummalta näistä kahdesta täytäntöönpanojäsenvaltiosta.

40 Puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohdan sanamuodosta ilmenee, että lähtökohtaisesti henkilö, joka on luovutettu eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla pidätysmääräyksen antaneeseen jäsenvaltioon, voidaan luovuttaa muuhun jäsenvaltioon kuin ”täytäntöönpanojäsenvaltioon” ennen kyseistä luovuttamista tehtyyn rikokseen perustuvan eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla vain ”täytäntöönpanojäsenvaltion suostumu[ksella]”.

41 Puitepäätöksen 27 artiklan 2 kohdassa ilmaistun erityissäännön mukaan luovutettua henkilöä ei saa syyttää, tuomita tai muuten riistää häneltä vapautta ennen kyseistä luovuttamista tehdystä muusta kuin luovuttamisen perusteena olleesta rikoksesta (ks. asia C-388/08 PPU, Leymann ja Pustovarov, tuomio 1.12.2008, Kok., s. I-8983, 43 kohta), ja vastaavasti puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohdassa vahvistetaan etsitylle henkilölle oikeus siihen, että häntä ei luovuteta muuhun kuin täytäntöönpanojäsenvaltioon ennen hänen luovuttamistaan pidätysmääräyksen antaneeseen jäsenvaltioon tehtyihin rikoksiin perustuvia syytetoimenpiteitä tai vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen täytäntöönpanoa varten.

42 Puitepäätöksen 28 artiklan 1 kohdan mukaan kukin jäsenvaltio voi luopua edellisessä kohdassa mainitun säännön soveltamisesta tekemällä tässä säännöksessä tarkoitetun ilmoituksen. Käsiteltävässä asiassa on kuitenkin selvää, ettei yksikään jäsenvaltioista, joita Westistä annettujen peräkkäisten eurooppalaisten pidätysmääräysten täytäntöönpano koskee, ole tehnyt tällaista ilmoitusta.

43 Puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohdassa vahvistettuun sääntöön sisältyy lisäksi kolme saman kohdan a, b ja c alakohdassa esitettyä poikkeusta, jotka eivät kuitenkaan ole sovellettavissa pääasiassa. Pääasiassa on erityisesti selvitetty, että kun Unkarin oikeusviranomaisten Westistä antamaa eurooppalaista pidätysmääräystä pantiin täytäntöön hänen luovuttamisekseen Unkariin, ensimmäinen täytäntöönpanojäsenvaltio ei luopunut puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohdan c alakohdassa ilmaistun erityissäännön soveltamisesta, joten se ei ole luopunut 28 artiklan 2 kohdassa edellytetyn suostumuksen antamisesta edelleen toiseen jäsenvaltioon luovutettaessa sellaisten rikosten perusteella, jotka oli tehty ennen Westin luovuttamista Unkariin.

44 On lisäksi selvää, että silloin, kun Suomen oikeusviranomaisten antamaa eurooppalaista pidätysmääräystä pantiin täytäntöön Westin luovuttamiseksi Suomeen, Unkari toisena täytäntöönpanojäsenvaltiona pyysi ensimmäiseltä täytäntöönpanojäsenvaltiolta tämän suostumusta luovuttamiseen, ja viimeksi mainittu jäsenvaltio antoi tähän suostumuksen.

45 Tästä seuraa, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen henkilön eli Westin luovuttaminen edellyttää puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua suostumusta.

46 Kun tarkastellaan sitä, onko asianomaisen henkilön luovutuksen edellyttämä suostumus saatava vain yhdeltä vai kahdelta hänestä annetun eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöön panneelta jäsenvaltiolta, puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohtaa – kuten Euroopan komissio on kirjallisissa huomautuksissaan todennut – voidaan tulkita kolmella eri tavalla pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa. Ensimmäisen tulkinnan mukaan säännöksessä edellytetään sekä ensimmäisen että toisen

täytäntöönpanojäsenvaltion suostumusta. Toisen tulkinnan mukaan edellytetään vain ensimmäisen täytäntöönpanojäsenvaltion suostumusta. Lopuksi kolmannen tulkinnan mukaan säännöksessä edellytetään vain toisen täytäntöönpanojäsenvaltion suostumuksen hankkimista.

47 West sekä Suomen ja Ranskan hallitukset esittävät lähtökohtaisesti ensimmäisen tulkinnan hyväksymistä. West ja Suomen hallitus katsovat, että kolmannen täytäntöönpanojäsenvaltion on pyydettävä samanaikaisesti ensimmäisen ja toisen täytäntöönpanojäsenvaltion suostumusta, ja Ranskan hallitus puolestaan väittää, että kunkin täytäntöönpanojäsenvaltion on itse sovellettava puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohtaa siten, että pääasiassa kolmannen täytäntöönpanojäsenvaltion on pyydettävä yksinomaan toisen täytäntöönpanojäsenvaltion suostumusta ja viimeksi mainitun puolestaan on pyydettävä ensimmäisen täytäntöönpanojäsenvaltion suostumusta.

48 Virallinen syyttäjä suosii puolestaan kolmatta tulkintaa luovutusten sujuvuuden varmistamiseksi, mutta hän ei pidä mahdottomana toista tulkintaa toissijaisena. Komissio katsoo samoin, että kolmannelle tulkinnalle on syytä antaa etusija, kun otetaan huomioon, että se perustuu puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohdan sanamuotoon ja että se on yhteensopivin vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen kanssa. Komissio huomauttaa kuitenkin, että toista tulkintaa tukevat tavoite luovuttamisen kohteena olleiden henkilöiden tietyn etävalvonnan ylläpitämisestä sekä huoli luovuttamisjärjestelmän suuremman selkeyden takaamisesta siten, että edellytetään saman täytäntöönpanojäsenvaltion suostumusta riippumatta luovutusten määrästä. Sekä virallinen syyttäjä että komissio hylkäävät ensimmäisen tulkinnan.

49 Jotta voitaisiin arvioida, mikä ulottuvuus on puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohdalla ja erityisesti ilmaisulla ”täytäntöönpanojäsenvaltio” pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, on otettava huomioon tämän säännöksen sanamuoto ja puitepäätöksen tavoite (ks. vastaavasti em. asia Leymann ja Pustovarov, tuomion 46 kohta).

50 Kun tarkastellaan ensiksi puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohdan sanamuotoa, on muistettava, että kyseisen säännöksen mukaan – kuten edellä 40 kohdassa on jo todettu – on niin, että kun yksikään artiklassa säädetyistä poikkeuksista ei ole sovellettavissa, henkilö, joka on luovutettu eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla pidätysmääräyksen antaneeseen jäsenvaltioon, voidaan luovuttaa tästä jäsenvaltiosta muuhun jäsenvaltioon kuin ”täytäntöönpanojäsenvaltioon” ennen kyseistä luovuttamista tehtyyn rikokseen perustuvan eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla vain mainitun ”täytäntöönpanojäsenvaltion” suostumuksella.

51 Tästä sanamuodosta seuraa, että vaikka puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohdassa ei nimenomaisesti oteta huomioon pääasiassa kyseessä olevan kaltaista tilannetta, jossa etsittyä henkilöä koskee kolme peräkkäistä luovutuspyyntöä, säännöksellä käyttöön otetussa järjestelmässä, joka koskee sitä, että pidätysmääräyksen antanut jäsenvaltio luovuttaa edelleen sille jo luovutetun henkilön, käsite ”täytäntöönpanojäsenvaltio” viittaa – kuten ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin, Ranskan hallitus ja komissio ovat todenneet – jäsenvaltioon, joka on pannut täytäntöön sen eurooppalaisen pidätysmääräyksen, jonka nojalla asianomainen henkilö luovutettiin tähän pidätysmääräyksen antaneeseen jäsenvaltioon, ja joka antaa täytäntöönpanojäsenvaltiona sille toimivallan luovuttaa tämä henkilö toiseen jäsenvaltioon.

52 Tästä seuraa, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa asiassa puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohdassa oleva ”täytäntöönpanojäsenvaltion” käsite viittaa sen eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoon, jonka Suomen oikeusviranomaiset antoivat Westin Unkarista Suomen tasavaltaan luovuttamista varten, ja näin ollen tämä käsite tarkoittaa toista täytäntöönpanojäsenvaltiota eli sitä, joka viimeksi luovutti Westin jäsenvaltioon, jota kolmantena täytäntöönpanojäsenvaltiona pyydetään tässä asiassa luovuttamaan kyseinen henkilö Ranskan tasavaltaan Ranskan oikeusviranomaisten antaman eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla.

53 Puitepäätöksen tavoitteesta on toiseksi palautettava mieleen, että sillä pyritään erityisesti helpottamaan ja nopeuttamaan oikeudellista yhteistyötä (ks. asia C-303/05, Advocaten voor de Wereld, tuomio 3.5.2007, Kok., s. I-3633, 31 kohta; asia C-296/08 PPU, Santesteban Goicoechea, tuomio 12.8.2008, Kok., s. I-6307, 51, 55 ja 76 kohta sekä em. asia Leymann ja Pustovarov, tuomion 42 kohta). Puitepäätöksellä pyritään näin myötävaikuttamaan sellaisen unionille asetetun tavoitteen toteutumiseen, jonka mukaan siitä tulee vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuva alue, sen vankan luottamuksen perusteella, jonka on vallittava jäsenvaltioiden välillä (ks. vastaavasti em. asia Leymann ja Pustovarov, tuomion 48 ja 50 kohta).

54 Kuten lisäksi puitepäätöksen johdanto-osan viidennestä ja seitsemännestä perustelukappaleesta ilmenee, puitepäätöksen tavoitteena on korvata monenvälinen luovuttamisjärjestelmä jäsenvaltioiden välillä vastavuoroisen tunnustamisen periaatteeseen perustuvilla oikeusviranomaisten välisillä rikoksesta tuomittujen tai epäiltyjen henkilöiden luovuttamisjärjestelyillä tuomioiden täytäntöönpanoa tai syytteeseen asettamista varten (ks. em. asia Advocaten voor de Wereld, tuomion 28 kohta; asia C-66/08, Kozłowski, tuomio 17.7.2008, Kok., s. I-6041, 31 ja 43 kohta; asia C-123/08, Wolzenburg, tuomio 6.10.2009, Kok., s. I-9621, 56 kohta sekä asia C-261/09, Mantello, tuomio 16.11.2010, Kok., s. I-11477, 35 kohta).

55 Kyseinen periaate, joka on oikeudellisen yhteistyön kulmakivi, tarkoittaa puitepäätöksen 1 artiklan 2 kohdan mukaan, että jäsenvaltiot ovat lähtökohtaisesti velvollisia panemaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöön. Viimeksi mainittujen on joko pantava tällainen pidätysmääräys täytäntöön tai ne voivat kieltäytyä sen täytäntöönpanosta, ja ne voivat asettaa täytäntöönpanolle ehtoja vain puitepäätöksen 3–5 artiklassa luetelluissa tapauksissa. Samoin puitepäätöksen 28 artiklan 3 kohdan mukaan suostumus edelleen luovuttamiseen voidaan evätä vain näissä samoissa tapauksissa (ks. vastaavasti em. asia Leymann ja Pustovarov, tuomion 49 ja 51 kohta; em. asia Wolzenburg, tuomion 57 kohta ja em. asia Mantello, tuomion 36 ja 37 kohta).

56 Pääasian kaltaisessa asiassa se, että edellytettäisiin suostumusta – kuten West sekä Suomen ja Ranskan hallitukset esittävät – samalla sekä ensimmäiseltä että toiselta täytäntöönpanojäsenvaltiolta, voisi vaarantaa puitepäätöksen tavoitteen nopeuttaa ja yksinkertaistaa jäsenvaltioiden välistä oikeudellista yhteistyötä.

57 Kuten Suomen hallitus ja virallinen syyttäjä korostivat istunnossa, suostumusta koskeva pyyntö voidaan tosin lähettää samanaikaisesti kaikille eurooppalaisten pidätysmääräysten ketjussa mukana oleville täytäntöönpanojäsenvaltioille, eikä näiden täytäntöönpanojäsenvaltioiden yksilöinti vaikuta erityisen monimutkaiselta, kun otetaan huomioon etenkin SIS:n olemassaolo. Ei näin ollen ole ilmeistä, että useiden jäsenvaltion suostumuksen vaatiminen sinällään voisi aiheuttaa ylipääsemättömiä käytännön vaikeuksia.

58 On kuitenkin niin, että tämä vaatimus on omiaan monimutkaistamaan ja hidastamaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa, koska velvollisuus hankkia useiden jäsenvaltioiden suostumus tuomitun tai epäillyn henkilön edelleen luovuttamista varten voi aiheuttaa sen, että jäsenvaltiot lähettävät useita täydentäviä tietopyyntöjä puitepäätöksen 15 artiklan 2 kohdan mukaisesti, ja se voi joka tapauksessa lisätä sitä mahdollisuutta, että tehdään eriäviä päätöksiä sekä niiden jäsenvaltioiden välillä, joiden suostumus vaaditaan puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohdan nojalla, että mainittujen jäsenvaltioiden ja sen jäsenvaltion välillä, jonka on pantava kyseinen eurooppalainen pidätysmääräys täytäntöön puitepäätöksen 1 artiklan 2 kohdan nojalla. Näin kävisi varsinkin, jos tämän tulkinnan taustalla olevan logiikan mukaisesti olisi myönnettävä, että jokaisen jäsenvaltion, joka on pannut täytäntöön tiettyä henkilöä koskevan eurooppalaisen pidätysmääräyksen, olisi annettava suostumuksensa tämän edelleen luovuttamiseen.

59 Ei voida etenkään pitää mahdottomana, että pääasian kaltaisessa tilanteessa toinen täytäntöönpanojäsenvaltio, jonka on annettava suostumuksensa edelleen luovuttamiseen puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohdan nojalla, ja kolmas täytäntöönpanojäsenvaltio, jonka on

toteutettava luovutus sen 1 artiklan 2 kohdan nojalla, tekevät luovuttamisesta eriävät päätökset eikä luovutusta näin ollen voida toteuttaa. Tämä mahdollisuus on kuitenkin erottamaton osa puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohdalla käyttöön otettua järjestelmää, koska kyseisessä säädöksessä edellytetään lähtökohtaisesti kahden jäsenvaltion yhteneväistä päätöstä tilanteessa, jossa on kyse edelleen luovuttamisesta sellaisen rikoksen perusteella, joka on tehty ennen viimeksi tapahtunutta luovutusta.

60 On totta, että se, että suostumus vaadittaisiin vain ensimmäiseltä täytäntöönpanojäsenvaltiolta, voisi myös merkitä puitepäätöksellä tavoiteltujen yksinkertaistamisen ja nopeuttamisen saavuttamista, ja näin on sitäkin suuremmalla syyllä siksi, että juuri tämän saman jäsenvaltion olisi annettava suostumuksensa samaa henkilöä koskevan edelleen luovuttamisen tilanteessa riippumatta peräkkäisten luovutusten lukumäärästä.

61 Kuten komissio on huomauttanut, pääasian kaltaisessa asiassa toisen ja kolmannen täytäntöönpanojäsenvaltion välinen suora ja välitön suhde on kuitenkin omiaan helpottamaan oikeudellista yhteistyötä näiden kahden jäsenvaltion välillä.

62 Tästä seuraa, että tulkinta, jonka mukaan käsite ”täytäntöönpanojäsenvaltio” viittaa ainoastaan jäsenvaltioon, joka on viimeksi luovuttanut asianomaisen henkilön, vahvistaa puitepäätöksellä perustettua luovuttamisjärjestelmää vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen hyväksi sen vastavuoroisen luottamuksen pohjalta, jonka on vallittava jäsenvaltioiden välillä. Kun tällaisella tulkinnalla rajoitetaan tilanteita, joissa saman henkilön peräkkäisissä luovuttamisissa mukana olevien jäsenvaltioiden täytäntöönpanosta vastaavat oikeusviranomaiset voivat kieltäytyä antamasta suostumusta eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoon, sillä vain helpotetaan etsittyjen henkilöiden luovuttamista sen vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen mukaisesti, josta puitepäätöksen 1 artiklan 2 kohdassa säädetään ja joka on tässä päätöksessä säädetty keskeinen sääntö (ks. vastaavasti em. asia Wolzenburg, tuomion 58 ja 59 kohta).

63 Suomen hallitus katsoo, että tämä tulkinta vesittäisi sen tarkoituksen toteutumisen, johon pyritään puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohdalla, eli henkilön luovuttaneen valtion suvereniteetin suojaamisen sekä sen varmistamisen, ettei henkilöä luovuttamisen jälkeen syytetä, tuomita tai luovuteta edelleen toiseen jäsenvaltioon sellaisten alkuperäistä luovuttamista ajallisesti edeltäneiden rikosten johdosta, jotka eivät ole olleet luovuttamisen perusteena.

64 Tästä on muistutettava, että vastavuoroisen tunnustamisen periaate ei merkitse ehdotonta velvollisuutta panna eurooppalainen pidätysmääräys täytäntöön. Kuten edeltä 55 kohdasta ilmenee, puitepäätöksen järjestelmässä – mikä ilmenee erityisesti sen 3–5 artiklasta – jätetään jäsenvaltioille mahdollisuus sallia erityistilanteissa se, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset päättävät kieltäytyä panemasta luovutusta täytäntöön (ks. vastaavasti asia C-306/09, I. B., tuomio 21.10.2010, Kok., s. I-10341, 50 ja 51 kohta).

65 Puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohta on ymmärrettävä tässä samassa asiayhteydessä. Vaikka – kuten kyseisen artiklan 3 kohdasta seuraa – täytäntöönpanosta vastaavien oikeusviranomaisten on lähtökohtaisesti annettava suostumuksensa edelleen luovuttamiseen, niillä on kyseisen 3 kohdan ensimmäisen alakohdan d alakohdan nojalla oikeus kieltäytyä antamasta suostumustaan edelleen luovuttamiseen puitepäätöksen 3 ja 4 artiklassa mainituilla perusteilla. Saman 3 kohdan toisessa alakohdassa säädetään lisäksi, että pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion on annettava täytäntöönpanosta vastaavalle oikeusviranomaiselle puitepäätöksen 5 artiklassa säädetyt takuut.

66 Tästä tuomiosta johtuva ”täytäntöönpanojäsenvaltion” käsitteen tulkinta ei kuitenkaan loukkaa ensimmäisellä täytäntöönpanojäsenvaltiolla puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohdan nojalla olevaa toimivaltaa. Sekä pantaessa ensimmäistä eurooppalaista pidätysmääräystä täytäntöön että pyydettäessä suostumusta toisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoon ensimmäinen täytäntöönpanojäsenvaltio voi puitepäätöksen 28 artiklan 3 kohdan mukaisesti vedota sen 3–5 artiklan

säännöksiin. Pääasiassa ensimmäinen täytäntöönpanojäsenvaltio kuitenkin on suostunut sekä asianomaisen henkilön ensimmäisen että toisen luovuttamisen yhteydessä asianomaisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoon vetoamatta mihinkään näistä säännöksistä.

67 Ei ole mahdotonta, että sen eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamiseen liittyvien tosiseikkojen tai oikeudellisten seikkojen vuoksi, jonka nojalla kolmannen luovutuksen on määrä tapahtua, johonkin tai joihinkin puitepäätöksen 3–5 artiklan säännöksistä voidaan vedota ensimmäistä kertaa vasta kolmannen luovutuksen yhteydessä.

68 Kun otetaan huomioon se jäsenvaltioiden välillä vallitseva vankka luottamus, johon puitepäätös nojautuu, tällaisessa tilanteessa sekä toisen että kolmannen täytäntöönpanojäsenvaltion on lähtökohtaisesti vedottava tarvittaessa johonkin tai joihinkin mainittujen 3–5 artiklan säännöksistä, jos niissä vahvistetut soveltamisedellytykset täyttyvät edelleen luovuttamisen kohteena olevan henkilön osalta.

69 Suomen ja Ranskan hallitukset katsovat kuitenkin, että tässä tulkinnassa ei oteta huomioon sitä, että kaikki täytäntöönpanojäsenvaltiot eivät voi vedota tiettyihin eurooppalaisen pidätysmääräyksen kieltäytymisperusteisiin. Jos pääasian kaltaisessa asiassa ei vaadittaisi ensimmäisen täytäntöönpanojäsenvaltion suostumusta, tältä jäsenvaltiolta vietäisiin mahdollisuus vedota puitepäätöksen 4 artiklan 6 kohtaan ja 5 artiklan 3 kohtaan sellaisen henkilön hyväksi, joka on kyseisen valtion kansalainen tai asuu siellä vakinaisesti. Näihin säännöksiin ei voisi vedota kyseisen henkilön hyväksi ensimmäinen eikä toinen täytäntöönpanojäsenvaltio.

70 On palautettava mieleen, että puitepäätöksen 4 artiklan 6 kohdan ja 5 artiklan 3 kohdan nojalla täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi yhtäältä silloin, kun asianomaisesta henkilöstä on annettu eurooppalainen pidätysmääräys vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen täytäntöönpanoa varten ja kun hän ”oleskelee täytäntöönpanosta vastaavassa jäsenvaltiossa, on sen kansalainen tai asuu siellä vakinaisesti”, kieltäytyä panemasta pidätysmääräystä täytäntöön, kun tämä valtio sitoutuu panemaan tämän rangaistuksen itse täytäntöön kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti, ja toisaalta silloin, kun kyseisestä henkilöstä on annettu eurooppalainen pidätysmääräys syytteen nostamista varten ja hän on ”täytäntöönpanojäsenvaltion kansalainen tai siellä vakinaisesti asuva”, asettaa luovuttamisen ehdoksi sen, että kyseinen henkilö palautetaan täytäntöönpanojäsenvaltioon suorittamaan hänelle pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa määrätty rangaistus. Näiden säännösten tavoitteena on etenkin sen mahdollistaminen, että täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi antaa erityisesti painoa mahdollisuudelle parantaa etsityn henkilön mahdollisuuksia sopeutua uudelleen yhteiskuntaan hänen suoritettuaan rangaistuksensa (ks. em. asia Kozłowski, tuomion 45 kohta; em. asia Wolzenburg, tuomion 62 ja 67 kohta sekä em. asia I. B., tuomion 52 kohta).

71 Tästä tuomiosta seuraavan tulkinnan mukaan toinen täytäntöönpanojäsenvaltio sen paremmin kuin kolmaskaan täytäntöönpanojäsenvaltio eivät voisi pääasiassa vedota mainittuihin säännöksiin vastustaakseen etsityn henkilön edelleen luovuttamista puitepäätöksen 28 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan d alakohdan nojalla, koska kyseinen henkilö ei ole näiden jäsenvaltioiden kansalainen eikä myöskään asu niiden alueella vaan on ensimmäisen täytäntöönpanojäsenvaltion kansalainen ja asuu siellä.

72 Tämä seikka ei kuitenkaan voi vaikuttaa puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohdan tulkintaan sen vuoksi, että kun kyseisessä säännöksessä vaaditaan täytäntöönpanojäsenvaltion ennakkosuostumusta edelleen luovuttamisen tilanteessa, sillä asetetaan yleinen sääntö, jota on sovellettava riippumatta kunkin yksittäistapauksen erityispiirteistä.

73 Unionissa, joka perustuu henkilöiden vapaan liikkuvuuden periaatteeseen ja jossa SEUT 21 artiklan 1 kohdassa tunnustetaan kaikille kansalaisille oikeus liikkua ja oleskella vapaasti muun jäsenvaltion kuin sen jäsenvaltion alueella, jonka kansalaisia he ovat tai jossa he asuvat, ei voida olettaa, että

ensimmäisen täytäntöönpanojäsenvaltion ja etsityn henkilön välillä vallitsisi välttämättä ja joka tapauksessa erityinen side, koska kyseinen henkilö voi yhtä hyvin olla toisen tai kolmannen täytäntöönpanojäsenvaltion – tai jopa jonkin muun jäsenvaltion, joka ei ole mukana henkilöstä annettujen eurooppalaisten pidätysmääräysten ketjussa – kansalainen ja/tai asua siellä. Etsitty henkilö voi siis oleskella tilapäisesti ensimmäisen täytäntöönpanojäsenvaltion alueella ilman, että hänellä olisi mitään sellaista merkittävää sidettä tähän valtioon, joka osoittaisi jossain määrin integroitumista kyseisen valtion yhteiskuntaan (ks. em. asia Kozłowski, tuomion 36, 37, 48 ja 53 kohta).

74 Kussakin näistä tapauksista se, että ensimmäiseltä täytäntöönpanojäsenvaltiolta vaadittaisiin suostumus, merkitsee, että tämäkään jäsenvaltio ei voisi vedota puitepäätöksen 4 artiklan 6 kohtaan ja 5 artiklan 3 kohtaan. On siis ilmeistä, että se, että etsityn henkilön saattaa olla mahdotonta suorittaa rangaistuksensa jäsenvaltiossa, jonka kansalainen hän on tai jossa hän asuu vakinaisesti tai oleskelee, kuuluu erottamattomasti näiden säännösten sanamuotoon itseensä.

75 On lisäksi muistettava, että kun – kuten pääasiassa – etsitty henkilö on ensimmäisen täytäntöönpanovaltion kansalainen tai asuu siellä vakinaisesti, kyseinen valtio voi aina vedota puitepäätöksen 4 artiklan 6 kohtaan ja 5 artiklan 3 kohtaan ottaessaan kantaa sekä ensimmäiseen että toiseen kyseisen henkilön luovuttamista koskevaan pyyntöön. Tällaisessa tilanteessa asianomaisen henkilön on tapauskohtaisesti joko pysyttävä ensimmäisessä täytäntöönpanojäsenvaltiossa, tai hänet on palautettava 5 artiklan 3 kohdassa asetetun edellytyksen mukaisesti tähän valtioon, taikka hänen on pysyttävä toisessa täytäntöönpanojäsenvaltiossa.

76 Lopuksi edellä esitettyä analyysia ei myöskään voi horjuttaa Suomen ja Ranskan hallitusten istunnossa esittämä väite, jonka mukaan puitepäätöksen 27 ja 28 artiklassa asetetuilla säännöillä on perustavanlaatuinen merkitys, mistä niiden mukaan on osoituksena sekä se, etteivät kyseiset säännökset sisältyneet komission alkuperäiseen ehdotukseen (Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä annettu ehdotus neuvoston puitepäätökseksi, KOM(2001) 522 lopullinen), että kummankin artiklan 1 kohta, joissa säädetään, että vaikka jäsenvaltiot olisivat etukäteen luopuneet näiden sääntöjen soveltamisesta, täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi päättää luovuttamisesta tekemässään päätöksessä toisin.

77 Kuten edellä 64 ja 65 kohdassa on todettu, on niin, että vaikka mainituissa 27 ja 28 artiklassa annetaan jäsenvaltioille tietty täsmällinen toimivalta eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanon yhteydessä, kyseisiä säännöksiä ei – koska niissä vahvistetaan poikkeussääntöjä puitepäätöksen 1 artiklan 2 kohdassa ilmaistuun vastavuoroisen tunnustamisen periaatteesta – voida tulkita tavalla, joka johtaisi siihen, että vesitettäisiin puitepäätöksen tavoite helpottaa ja nopeuttaa luovutuksia jäsenvaltioiden oikeusviranomaisten välillä sen vastavuoroisen luottamuksen perusteella, jonka on vallittava jäsenvaltioiden välillä. Tältä osin on syytä palauttaa mieleen, että – kuten puitepäätöksen 28 artiklan 3 kohdasta seuraa – täytäntöönpanosta vastaavien oikeusviranomaisten on lähtökohtaisesti annettava suostumuksensa edelleen luovuttamiseen. Nämä viranomaiset voivat evätä tällaisen suostumuksen tai niiden on evättävä se tapauskohtaisesti vain puitepäätöksen 3–5 artiklassa vahvistettujen edellytysten täyttyessä.

78 Puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohdassa edellytetylle täytäntöönpanojäsenvaltion suostumukselle ei myöskään voida antaa sellaista merkitystä kuin Suomen ja Ranskan hallitukset haluavat sille antaa, koska saman 2 kohdan a alakohdan mukaan pelkkä asianomaisen henkilön implisiittinen suostumus siihen, että hänet luovutetaan edelleen, on riittävä, jotta velvollisuus hankkia täytäntöönpanojäsenvaltion suostumus väistyy.

79 Tästä seuraa, että pääasian kaltaisessa asiassa vain toisen täytäntöönpanojäsenvaltion eli Unkarin on annettava puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohdassa edellytetty suostumus Westin kaltaisessa tilanteessa olevan henkilön luovuttamiseen. Koska kolmas täytäntöönpanojäsenvaltio on tässä tapauksessa pyytänyt suostumusta ja saanut sen, viimeksi mainitun jäsenvaltion oikeusviranomaisten on ryhdyttävä

asianomaisen henkilön luovuttamiseen, elleivät kyseiset viranomaiset katso, että niiden on vedottava johonkin puitepäätöksen 3–5 artiklan säännöksistä, mikä niiden on ratkaistava pääasian olosuhteiden perusteella.

80 Kaiken edellä esitetyn perusteella ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että kun henkilö on luovutettu useammin kuin kerran jäsenvaltiosta toiseen peräkkäisten eurooppalaisten pidätysmääräysten nojalla, tämän henkilön luovuttaminen edelleen muuhun kuin hänet viimeksi luovuttaneeseen jäsenvaltioon edellyttää vain hänet viimeksi luovuttaneen jäsenvaltion suostumusta.

Oikeudenkäyntikulut

81 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS, sellaisena kuin se on muutettuna 26.2.2009 tehdyllä neuvoston puitepäätöksellä 2009/299/YOS, 28 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että kun henkilö on luovutettu useammin kuin kerran jäsenvaltiosta toiseen peräkkäisten eurooppalaisten pidätysmääräysten nojalla, tämän henkilön luovuttaminen edelleen muuhun kuin hänet viimeksi luovuttaneeseen jäsenvaltioon edellyttää vain hänet viimeksi luovuttaneen jäsenvaltion suostumusta.

Allekirjoitukset